

כל העיניים תלויות לשמיים.

הרב **אפרים שרבני שליט"א**

לכל

עם ישראל היקרים. יה"ר שבקרוב נשמע ונתבשר בשורות טובות. חשוב לי לכתוב משפט אחד לפני שאני מתחיל את השיחה הזאת: "ואנו אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמיים".

זה משפט לא קל, זה משפט שאומרים אותו בעת צרה, אבל זה המשפט הכי חזק שאני מכיר בחיים שלי. אבא שבשמיים, נגמרו לנו החיצים, אתה החץ האחרון שלנו.

אני לא זוכר את עצמי מרגיש את המשפט הזה חזק בתוך העצמות, כמו שאני מרגיש אותו היום. לראות עם שלם, שאף אחד לא יכול להבטיח לך מה יהיה איתו מחר. אף אחד לא יודע, מי עוד מעט יקום, מי עוד מעט יתעורר, מי יפנה לנו עורף, מי יראה לנו את הגב, מי אורב לנו, מה יקרה שם בתוך התופת.

אבל דבר אחד אני כן יודע, שיש לנו אבא גדול. יש לנו אבא גדול, אנחנו אפילו לא מבינים כמה הוא גדול. הוא גדול כל כך שברגע שהוא יחליט, לא יהיה עוד מי שידבר ערבית בעולם "וזאת תהיה המגפה אשר יגוף ה' את כל העמים". והוא גם מחכה לזה יותר מאתנו, כמו שמובא בתנא דבי אליהו "כשם שאמא מחכה על בנה, כך הקב"ה מחכה לגאול את ישראל". שבוע שעבר שמעתי אמא של אחד השבויים בקבר רחל, כמה שהיא מייחלת ומחכה לבן שלה, הלב נשבר, כך בדיוק ה' יתברך מייחל ומחכה לראות אותנו כבר שמחים, לראות משפחות אבולות שפוגשות את היקירים שלהם.

אך בשביל שהוא יעמוד בשבילנו, בשביל שנוכה לישועה, צריך רק דבר אחד, שנתסכל עליו, שנתחנן אליו. שאני אומר שנצעק אליו, אני מתכוין רק אליו, ושאני אומר שנשמוך עליו, זה רק עליו. כי רק הוא יכול להושיע אותנו. כולנו כבר מתחילים לשמוע רוחות שנושבות מכל העולם, נשיאים וראשי ממשלות שמוציאים משפטים מהפה של שנאה ליהודים המקוננת להם שנים בתוך הלב, וכמה שאנחנו צריכים אותו יתברך.

רק אחד יכול להושיע ולהילחם, שומר ישראל. זה ששמר עלינו עד היום. אנא, שומר ישראל, שמור שארית ישראל, ואל יאבד ישראל. תראה כמה אנחנו מעט מול כולם, כמה שונאים אותנו, כמה רודפים אותנו. ברחמים ובתחנונים לפניך, אנא שמור עלינו, אנא רבונו של עולם, אל תתן להם להפיק את זממם, יש לנו ילדים, יש לנו הורים, יש חיילים בעזה, יש חטופים. אבא הגיע הזמן שתושיע אותנו. אתה יודע שכולנו מרימים עיניים לשמיים ובוטחים בך.

התורה מספרת על יהושע בן נון, שנלחם ביריחו. יריחו הייתה עיר חזקה ומבוצרת בצורה לא רגילה, וכמו שהתורה מעידה "ויריחו סוגרת ומסוגרת". היום מצאו מתחת לאדמת יריחו את החומות הישנות, ארכיאולוגים מכל העולם כותבים שלא ראו חומות עבות ומבוצרות כאלו בכל העולם. לא היה אפשר להכניע עיר כזו.

ויהושע בן נון הרמטכ"ל, יחד עם כל החיילים, הקיפו את חומת

העיר ובו-בזמן אמרו 'עלינו לשבח' בכריעה. כמה זה מרגש לראות את החיילים מרימים עיניים לשמיים. והם אומרים כולם ביחד "שהם משתחוים להבל וריק ומתפללים אל אל לא יושע, ואנחנו משתחוים לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה". עומדים ומבקשים לפני הכניסה "אבא תהיה אתנו, אם חלילה אתה לא תהיה אתנו אנחנו ניפול כאן בין החומות, אנחנו לא נחזור הביתה, ואם אתה תשמח ותרצה בנו, החומה הזאת תימס כמו שעווה". רק סיימו לומר עלינו לשבח, ומיד "ויאמר יהושע הריעו כי ה' נתן לכם את העיר" - עכשיו תתקעו בשופרות כי נגמר הסיפור שלהם. ומיד "ותפול החומה" - הערבים היו בידיים שלהם. הם כבשו את יריחו.

אבא שבשמיים, אנחנו רוצים אותך, אנחנו צריכים אותך. אני שליח ומדבר בשם כל ישראל, כולם רוצים אותך, אני מכיר את הלב של הילדים שלך, כולם רוצים אותך ומייחלים לך. אני רואה תמונות של חיילים כמה אמונה יש להם, זה מרגש כל כך. אמר לי חייל כמה דקות לפני שנכנס לעזה "אני רוצה רק לעשות נחת רוח לה' יתברך ולעם ישראל". איפה יש מילים כאלו!?

רק אתך אבא, רק אתך "כל זאת באתנו ולא שכחנוך ולא שיקרנו בבריתך". אנחנו יודעים שאנחנו לא יושבים כאן כל השנים האלו בגלל שאנחנו חזקים, אנחנו כבשה קטנה בין שבעים זאבים, אנחנו כאן רק בגלל דבר אחד, שיש לנו רועה גדול. אסור לנו לטעות. היו כאלו שטעו שהכל תלוי בידיים שלנו ולא צריך לערב אותנו, הם חשבו שאפשר לבד. כך המדרש מספר על העיירה ביתר, אשר היתה נתונה במצור קשה על ידי צבאותיו של אדריאנוס. שמונים אלף חיילים צרו על ביתר במשך שלוש וחצי שנים. בתוך ביתר היה נמצא מצביא דגול וחזק ושמו בר כוכבא, הוא היה גיבור חיל בצורה לא רגילה, עד היום במוזיאונים בכל העולם ישנם מטבעות מאותה תקופה בה הוא מצויר על המטבע בתור איש הברזל.

בצבאו של בר כוכבא היו ארבע מאות אלף חיילים שנלחמו בגבורה, כל אחד היה ממש קומנדו, ועדות לכך הם מבחני הקבלה ליחידה, שכל מי שביקש להתקבל ולהצטרף לשורותיה היה צריך לעקור את האגודל שלו עם השיניים. כמובן שכולם עברו את הבחינה. בעיה אחת הייתה בצבא הזה. הם לא הכירו בה'. היו מבקשים מהם תזכירו בעזרת ה', תגידו שיר למעלות, תניח תפילין, תגיד שמע ישראל, תרים עיניים לשמיים, הם לא היו מזכירים. הם כל היום שרו אנחנו חזקים, כולם כבר מבינים שאנחנו לא רגילים, ואנחנו נלמד את כולם לקח.

ישנו אפילו משפט חמור מאוד שהם אמרו "ולא תצא אלוקים בצבאותינו" - אנחנו מסתדרים לבד, אנחנו לא צריכים את העזרה שלך. קשה לשמוע. אך הם לא ידעו דבר אחד. בביתר היה צדיק וחסיד ושמו היה רבי אלעזר המודעי, אשר היה שרוי בתענית ולבוש שק בכל אותם שנים והיה מתפלל ומתחנן, "רבונו של עולם, אל תשב בדין היום" - תאריך לנו אפיים, בבקשה, רק לא תמונות קשות, רוצים שכולם יחיו לנו. הם לא ידעו שכל העיירה הזאת עומדת על הכתפיים והדמעות של האישה הזו.

המשך שיחת הרב בעמ' 3 <<

זמני השבת ירושלים

הדלקת נרות למהניס 40 דק' 16:07
 יציאת השבת (ר"ת) 17:17
 יציאת השבת 17:54

מאגר שיחות מחזקות של הרב **אפרים שרבני שליט"א**

072-338-7000

מטענים כת.

והבית בהיבנותו

הרב שמעון שורתי שליט"א

אומנות הנתינה

חלק ב

כדי להבין היטב ולהמחיש את הדברים, מספר הרב נחום דיאמנט שליט"א שפעם הגיעו לפניו זוג הורים, להתייעץ בנוגע לבעיות רבות בחינוך שחווים עם בנם, ולאחר שיחה קבע הרב את דעתו שהדברים שקופים כמו רנטגן והבן שלהם משווע רק לדבר אחד: 'צומי' הוא זועק! אבא, אמא, צומי! הנפש שלו זועקת צומי, תנו לו תשומת לב ותראו איך הכל משתנה. הרב הבחין שההורים מחליפים מבט זה לזה, 'תגידי!' 'תגידי!' ואכן בסוף האבא תופס אומץ ואומר: תסלח לי, כבוד הרב, אבל לא! דווקא בנושא זה אנחנו שקטים לחלוטין. הבן שלנו מקבל תשומת לב, המון תשומת לב! תוך שמביאים דוגמאות חיות לדבריהם. 'לא, זה לא זה', אמרו ההורים בהחלטיות 'צומי זה הצד החזק שלנו!'. 'אתם באמת הורים נהדרים, אתם נותנים לבן שלכם המון תשומת לב, הוא מקבל חיבוקים, נשיקות, מתנות, ואתם משחקים אתו, באמת כל הכבוד לכם! אבל תשומת הלב שבנכם צריך היא אחרת! הוא צריך אוזן קשבת ואת זה אין לו!'

לזה הם לא ציפו, והודו באמת שבתחום הזה של התקשורת עמו הם חלשים. הרב המשיך את דבריו: 'אינכם מחנכים את הילד ע"פ דרכו אלא ע"פ דרככם. לכם יותר קל ונוח להעניק לו תשומת לב, מתנות, נשיקות, בזה אתם חזקים אז אתם נותנים. אך תתארי לך שבא אליך אדם הביתה, דופק בדלת 'מים!' 'יומיים לא שתיתי. 'בוא תיכנס!', את רצה למטבח, פותחת את המקרר ומוציאה עוגת קצפת. 'קח בבקשה הנה לך עוגת קצפת', והוא משיב: 'גברת, מים אני רוצה!' מה את אומרת? זו הכנסת אורחים! להראות מה שאת יודעת לתת? עוגת קצפת? מים הוא מבקש. הילד מבקש מים, ואתם נותנים לו עוגת קצפת, אז זה כאילו הוא לא קיבל כלום. לכם קשה לתת אוזן קשבת, אבל תבינו, ילד שלא מקבל אוזן קשבת, הוריו לעולם לא יוציאו אותו ממצוקה. הם לעולם לא יגיעו ללב שלו, לעולם לא יגיעו לצרכים שלו, כי הם לא מבינים אותו, הם לא מכירים אותו, הם לא פתוחים לשמוע מה עובר עליו. מסר גדול בחינוך הילדים שבהחלט היה מקום להרחיב עליו במקומו, אך אנו נשתמש בו לביתנו שגם שם רואים את הדברים לא פחות.

נתינה - מה שנוח או מה שצריך?!

ברגע שיש לשני צורך בכל תחום שהוא, נפשי, רגשי, גשמי, רוחני - בין הצרכים השייכים לכולם, ובין אותם צרכים ששייכים רק לבן הזוג בפרט - ואותו צורך מתנגש עם הכוחות שלנו, שפוגע דווקא היכן שאנחנו 'חלשים', שאינו בדיוק מהמקום שקל לנעים ונוח לתאים לפי מצב הרוח לתת לפני השני, במצבים כאלה, על אף שנכיר את צרכיו של בן הזוג היטב, המשימה למלא את החוסר תהיה קשה הרבה יותר. ומה עושים במצב זה? ישנם שפשוט ישקו את מצפונם, במודע או שלא במודע, על ידי שאר הדברים שכן נוח להם לתת.

כמה פעמים שמענו: "הכל אני עושה, תשאל את אשתי אם אני מחסיר ממנה משהו...", "תשאל אותו איזה אישה אני, מכבסת, מבשלת, מנקה הכל!..." אך פעמים הצד השני עומד וזועק בלבו: "כל זה איננו שווה לי" (מגילת אסתר ה, יג). שבעצם אומרת: 'הוא נותן כל כך הרבה אבל לא מה שאני צריכה!'. לפעמים מקדיש זמן ותשומת לב, אבל להראות לה שהיא אצלו מספר אחד הוא לא מסוגל. היא תמיד מרגישה שהיא אחרי אמו או אחר החברים או העבודה, ועוד דוגמאות רבות שלכל אחד מהם המשוואה יוצאת זהה. צורך לא מתמלא מעצמו וברוב הפעמים גם לא מנתינה במקומות אחרים, ולא נשאר אלא להתמודד ולתת מה שצריך באמת!

לבית אלום עם ילדא, למאן אורתי!

אחד היסודות הגדולים ביחסים בין אדם לחברו בכלל ובמצוות הנתינה בפרט למדים מהלכה מעניינת מאד בהלכות צדקה. אחת מההלכות למעשה שמצאנו - בתלמוד (כתובות סז: ונפסק להלכה בשו"ע רג, א) מביאים חז"ל על הפסוק: "כי פתח תפתח את ידך לו... די מחסורו אשר יחסר לו" (דברים טו ח). מלבד מצוות צדקה היקרה שלמדנו שם, למדנו עוד יסוד עצום ליחסי אנוש - הכוונה היא לכל אשר יחסר לו, ואפילו היה עשיר וירד מנכסיו מצווה ליתן לו 'אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. **מה היה כאן?** בואו נחשוב מה היינו עושים לו היו שואלים אותנו, על אדם שהיה עשיר שלא שפר עליו מזלו וירד מנכסיו, והנה בא לפני גבאי הצדקה של העיר ליטול מכספי הציבור (שאנו משלמים ממיטב כספנו), ומבקש רכב, לא סתם רכב, מבקש 'מרצדס' במודל חדש, סביר להניח שרבים היו מתקוממים: "על חשבוננו, רכב! ועוד מרצדס? השתגעתם?! כרטיס רב-קו' אני מבין... גם לחם פרוס וגבינה לבנה ניתן לו בשמחה... אבל רכב?!", כאן תראה תגובת רובנו על כל פנים כל אחד בהתנסחות שלו. אך לא מחשבותי מחשבותיכם, והש"ית והתורה הקדושה, חודרים פנימה לעומק נפשו ונפשנו, ואומרים חד משמעית: 'מרצדס!' ולמה? כי זה מה שחסר לו באמת! אם נתן לו פחות מזה לא נתת לו כדי הצורך שלו! הצרכים הגשמיים, הרוחניים, הנפשיים והרגשיים של אותו אדם שונים, ואם כן רק בצורה זו מתקיים ציווי התורה 'אשר יחסר לו!'

לכל אחד 'חוסר משלו'

היסוד הוא עצום. לכל אדם 'חסר' דברים אחרים, לכל אדם יש צרכים אחרים, יש חסכים אחרים, הצורך לא נמדד 'בצרכי אדם' ואז ממילא ניתן לו את המינימום, הוא גם לא נמדד במה שה'נותן' רוצה לתת לפי מה שחסר לו, אלא הציווי הוא לתת לו את מה שחסר לו!

הצורך שלו הוא לא גשמי בלבד, אלא הוא נפשי, הרכב הוא - בדרך כלל - גם הכבוד שלו, ואין קשה לאדם מלקיחת כבודו. ואם נשליך יסוד זה בנתינה לבן זוגנו, גם הצרכים הגשמיים, הרוחניים, הנפשיים והרגשיים, הם שונים מאדם לחברו, ומאשה לחברתה, ממה שהורגלו, איך שנולדו וכו', לכן חייב לצאת מעצמנו להרגיש את השני, להפנים ותמיד לחשוב: 'מה חסר לו? ולא מה נוח לנו לתת, אלא מה חסר לו? וכמה חבל שרואים אנשים שבמקום למלא את החסר, במקום להעניק את הצרכים, הם שופטים או אף גורע מכך, זורעים שם מלח, כי חסרה להם אותה הבנה. והסיבה לכך היא שהם מזלזלים בקושי של השני: 'אני לא מבינה למה כל כך קשה להיות קצת יותר...!', כי אצלם אין שום קושי באותו תחום אז הם יכולים לשפוט. אין זה משנה שלהם יש חסרונות אחרים ויש את המקומות שלהם קשה ולשני לא קשה!

"צומי זה הצד החזק שלנו"

לכל אדם ישנם דברים שקל לו לתת, וישנם דברים שקשה לו לתת. ישנם דברים שנוגדים את טבעו וכדי לתת אותם, נדרש ממנו מאמץ מרובה והשקעת כוחות נפש מרובים, והכל לפי הקושי והמחסום שיש באותו ענין. והנה, צרכיו של הצד השני, בהחלט לא תמיד, חופפים לדברים שאנחנו חלשים בהם, וכאן עלול להיווצר מחסום בקשר.

"כי הם
חיינו..."

כואב לנצחונם!

אבות ובנים

אי"ה מיד עם צאת השבת • בבית כנסת "משכן משה" האנפה 2 גילה ירושלים

באר החסידות

אוצרות מעולם חסידות

כולן שווין לטובה

לא מבוטל בבנין אישיותו, והכל נועד להביא אותו לתקונו והשלמת יעודו. אשר על כן הדגישה התורה את ענין השלמות הן בשנותיה של שרה 'כולן שווין לטובה', והן בשנותיו של אברהם "וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בְיָמָיו וְהוּא בָרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל־יְמֵי חַיָּיו שֶׁכָּל הַמְּאֹרְעוֹת שֶׁאֲרָעוּ בְּחַשְׁבוֹן יְמֵיהֶם שֶׁל אַבְרָהָם וְשָׂרָה, הֵן יְמֵי הַקּוֹשִׁי וְהֵן יְמֵי הַשְּׁלוֹה, הֵם שֶׁהֵבִיאוּ אוֹתָם לִיְדֵי כוֹלֵם שׁוֹיִם לְטוֹבָה, כּוֹלֵם יְמֵיִם שֶׁל הַטְּבָה אֵין סוֹפִית. (אשיחה חוקיד).

"וַיִּרְא בְּצַר לֵהָם בְּשִׁמְעוּ אֶת רְנָתָם". אימתי רואה השם יתברך בצר לאדם, באם שהאדם הוא בשמחה וברינה על כל מה שעובר עליו ומקבל הכל באהבה, והוא "בְּשִׁמְעוּ אֶת רְנָתָם". (הרבי מלובלין).

מהו טעם של רעה...

ר' שמעלקא מניקלשבורג ור' פינחס בעל ההפלאה, ביקשו הברה מאת רבם המגיד, על דברי חז"ל: "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה", האידן ניתן לברך הרעה בדיוק כפי שמברכים על הטובה?

אמר להם המגיד: פנו לר' זושא בשאלה זו, והוא יאלפכם בינה במידה שתשביע את רצונכם! יצאו האחים, וסחו בינם לבין עצמם: אכן אין כתובת נכונה יותר להפנות שאלה זו מאשר לר' זושא, העני לבוש הקרעים, המודכא ומסובל ביסורים, ואשר אין בביתו אפילו פת לחם חריבה! באמת, מעניין לשמוע את דעתו, כיצד ניתן לברך על הרעה כשם שמברכים על הטובה.

כאשר שמע ר' זושא את השאלה הפטיר: הפלא ופלא! פליאה דעת ממני נשגבה! מה ראה רבינו הקדוש לשגר אתכם עם השאלה הזו בדיוק אלי, אשר מיום היותי על האדמה ועד היום הזה, גומל אתי הבורא יתברך אך טובות וחסדים מגולים, ומעודי לא טעמתי לדעת טעם של רעה! כשסובל אדם יסורים אל יאמר "רע, רע!". הקב"ה אינו עושה דברים רעים. אבל רשאי לומר "מר, מר!", שיש סמים מרים בין הרפואות. (ר' משה מקוברין).

"וַיְהִי־לִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאַה מֵאַה שְׁנָה וְעֶשְׂרִים שְׁנָה וְשִׁבְעֵי שָׁנִים שָׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה", ופירש"י: "שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה" - כולן שווין לטובה. שואל הרבי מרוזין, כיצד ניתן לומר על "שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה" כולן שווין לטובה? הלא כמה צער הצטערה אותה צדקה רוב ימיה וחיייה, ורק בסוף ימיה זכתה למעט שלווה, על אלו ניתן לומר שהם 'שוים לטובה'?

ועוד יש לשאול, שהנה כתב ה'נתיבות שלום': נאמר בתהלים: "כִּי אֶמְרָתִי עוֹלָם חֶסֶד בְּנֶה", היינו שכל העולם מושגת ומיוסד על מדת החסד, כל קיום העולם נובע מכוח הארת החסד. והרבי מקוברין היה אומר: "שכל יהודי ויהודי מוכרח הוא שלא יעבור עליו יום אחד ללא עשיית חסד, יום שאינו עושה חסד אינו נכלל בכלל שנותיו". וכן כתב השל"ה: יראה שלא יעבור שום יום מימי חייו בלי גמילות חסדים או בגופו או בממונו, או בנפש דהיינו שמלמד תורה עם חברו או עם בן חברו. ואז יתנהג עמו הקב"ה במדת החסד.

אם כן, אידן ייתכן שאברהם ושרה, שקיימו את העולם ובססו את מעמדו במדת החסד וההטבה, לא זכו לחסד והטבה ביחס לעצמם, ועברו עליהם שנים רבות של קושי וצער, הלא אמרו: "כל המרחם על הבריות - מרחמין עליו מן השמים", ומי שגומל חסד, בפרט במדה כל כך אדירה כאברהם ושרה, ראוי שיזכה לחסד בכפל כפלים?

להפקיע ממחשבה זו, באה התורה והדגישה לנו 'כולם שווים לטובה', אל תבונן בחיי האבות ותאמר שעברו עליהם ימים של רעה, אלא כולם ימים של הטבה אין סופית. ואמרו חז"ל: "הצדיקים תחלתם יסורים וסופן שלווה", דהיינו שהצדיקים מוכרחים לסבול נסיונות במהלך חייהם, ימים של יסורין, כדי להגיע לסופן שלווה, תפקיד הנסיונות לרומם את הצדיק, לגרום לו לשעבד לבו לאביו שבשמים. וכאשר מגיע הצדיק לימי השלוה, הוא מתבונן לאחוריו ומבין כיצד לימי הצער והקושי תפקיד

המשך שיחת הרב

ברגעים האלו אני קורא לכל האברכים בני התורה העמלים על התורה, תתמידו בלימוד, בעמל הלימוד, בימים וגם בלילות, אסור לנוח, אסור לשקוט, רק ללמוד בלי לדבר באמצע הלימוד, אין זמן לישון, יש לנו חיילים להחזיר הביתה. יש לנו עם שלם שרוצה לחזור לחיות. אני קורא גם לכל החיילים שהעלונים האלו הגיעו אליהם, תמיד תזכרו, גם בסמטאות הצרות של עזה "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל" - משה רבינו, שהיה מגביה את היד, חיילים היו מקבלים כוח. מה היה למשה רבינו ביד? לא היה לו כלום, פשוט ברגע שראו את היד שלו עולה הם הסתכלו לשמיים, וכשחייל בשעת מלחמה מסתכל רגע אחד לשמיים הוא נזכר שיושב שם אחד שהוא מנצח את המלחמה. וכשהוא חושב על זה הוא חוזר בריא לאמא, בריא לאשתו ולילדים. בעזרת ה' כל החיילים ישובו בריאים ושלמים. אנא רבונו של עולם, זכה כל אמא לראות את הבן שלה חוזר אל חיקה.

"סוּס מוֹכֵן לְיוֹם מִלְחָמָה וְלַיִל הַתְּשׁוּעָה" - אנא אבא, יש חיילים שרוצים להילחם ולמסור נפש, רק נשאר שאתה תרשום לנו את הניצחון. תרשום שעוד מעט נצא לרחובות ונחיד, תרשום שילדים בשדרות יותר לא יהיו חרדות, שאימהות יזכו לראות את הילדים שלהם נכנסים לחופה, כולנו יודעים שהישועה נמצאת שם אצלך. אבינו מלכנו רחם עלינו.

לבת אלון עם ישראל! אפרים לבני.

המצור הממושך התיש את אדריאנוס אשר החליט לשוב על עקבותיו ולחזור לרומא. מי ששינה את דעתו היה גוי אחד אשר נפגש עם אדריאנוס והציע לו דרך לכיבושה של העיר. אמר לו אותו האיש "כל זמן שהתנגולת הזו מתפלשת באפרה לא תוכל להם", כך הוא התבטא על רבי אלעזר המודעי - כל זמן שהוא מתפלל אתה לא תכניע אותם. מה עשו? בדרך לא דרך הם גרמו שיחשדו שר' אלעזר משתף פעולה נגד בר כוכבא. בר כוכבא ניגש אל ר' אלעזר ושאל אותו אם הוא בקשר עם צבא האויב, רבי אלעזר היה מופתע מן השאלה המוזרה והשיב מיד חלילה וחס. בר כוכבא לא האמין לדבריו נתן לו בעיטה ובמקום הרג אותו. כמה כואב.

פחות מעשרים וארבע שעות מפטירתו של הצדיק, בר כוכבא נכנס לשירותים, שם המתין לו נחש ארסי, שהכיש והרג אותו במקום, ואף הסתובב ונכרך סביב צווארו. אדריאנוס מיד פרץ את החומה והטבח שעשה בחיילים המאומנים ובאנשי ביתר היה נורא, חז"ל מתארים נהר של דם שזרם לכיוון הים מכמות גופות ההרוגים. בגופות ההרוגים עשה אדריאנוס האכזרי גדר ענקית שהקיפה את כרמו. כמה קשה! ברגע אחד כולם הבינו, כשהצדיק הלך הכל הלך, לא כוח ולא חיילים, לא אימונים ולא מפקדים. כשה' יתברך היה שם הכל היה שם שלוש וחצי שנים, וכשהוא לא שם תוך עשרים וארבע שעות תמונות של זוועות. לא נשאר שום דבר רק זכרונות.

ביזוי מאכלים

חלק ב

הלכות אקטואליות

האם מותר לזרוק לחם ממקום למקום באופן שלא נמאס באכילה? ומה הדין בשאר דברי מאכל, או עוגות?

מה הדין לזרוק את הפת שמברך עליה המוציא לחברו שיושב בקצה השני של השולחן? ומה דינם של אותם שזורקים סוכריות על החתן וכיוצא בזה?

מבואר **בשולחן ערוך** (קע"א סע"א), שמותר להשתמש בפת לצורך דברים אחרים, ובלבד שלא תבוא לידי השחתה והפסד מחמת שימוש זה. והוא הדין לשאר דברי מאכל, שמותר להשתמש בהם לצורך דברים אחרים כל שלא יבואו לידי השחתה והפסד בשימוש זה.

אמנם מבואר (שם), שאם זורקה ממקום למקום קום ויש בדבר ביזוי גדול יותר שזורקה, אפילו אין חשש שתפסד הפת, כגון שזורק אותה אל חברו מעל גבי השלחן המכוסה במפה והוא נקי, גם כן אסור, מפני שהזריקה נחשבת לביזוי גדול יותר משימוש בפת לדברים אחרים, וכל שכן שיש להחמיר בזה בפת שברוך עליה ברכת המוציא (כ"פ בהלכ"ב (קע"א)), ובמ"ב (קס"ו סק"פ), ובכ"ח פלאגי (סי' כג') ועוד. אמנם ע"י בשי"ת התעוררות תשובה להר"ג ר' שמעון בן הכתב סופר (סי' קלב'), שהביא, שאביו הכתב סופר היה זורק את הפרוסה לפני המסובים. ע"ש מה שביאר טעמו ואין זה סותר להלכה שאסור לזרוק לחם אף מעל גבי מקום נקי. וכן הסביר מנהג זה בשיעורי הגרי"ש אלישיב (שם), שדווקא דרך דחייה יש איסור, אך אם זורק כדי ליתנה למסובים אין בזה ביזוי. ע"ש.

וגבי שאר מיני מאכל, מותר לזרוק אותם כל שאינו זורקם באופן שיש לחוש שמא יפלו במקום שאינו נקי, או שמא ימעכו מחמת הזריקה, באופן שימאסו לאכילה מחמת כן [וכתב בפסקי תשובות (שם), שהוא הדין לעוגות] ונע"י בדין זה בהלכה ברורה מה שהביא בשם האחרון והסיק להחמיר בדבר, אפילו לא נמאסת ונפסדת בזריקה.

האם מותר לתלות לחם? ומה הדין למורים ומלמדי תינוקות, וכן לגננות הרוצות לתלות את תיקי האוכל של הילדים על מתלה המיוחד לכך- האם יש בזה חשש?

תשובה: בגמרא (פסחים ק"א:) מבואר, שתליית לחם בתוך סל עלול להביא על האדם עניות ח"ו. ואם כן, יש לדון האם מותר לגנות, או למלמד וכדומה, לתלות את תיקי האוכל של הילדים שיש בהם פת. **יש שכתבו** שאין לעשות

כן, **אמנם לדעת האור לציון** (ח"ב עמ' ק"ז), אף שאסור לתלות תיק עם אוכל, מכל מקום כל זה שייך דווקא באדם שהפת שלו, אך פת של אחרים מותר. ועל פי זה התיר לגנות ולמורים לתלות את תיקי הילדים על המתלה. **ויש שהתירו** מצד אחר והיא, שאין הקפדה אלא התולה דרך ביזיון, מה שאין כן בנידון המורים והגננות הנ"ל שאין תולים דרך ביזיון (ע"י וזאת הברכה שם. וע"י גיליון אלבא דהלכתא ל' עמ' 52 בשם כמה מאחרוני דורנו. וע"ש טעמים נוספים להיתר).

כיצד על האדם להתנהג כאשר רואה דברי מאכל הזרוקים ברחוב, והאם יש הבדל בזה בין פת לשאר אוכלים?

תשובה: בגמרא (עירובין ס"ד) אמרו: "אין מעבירין על האוכלין". **ויש מרבתינו** הראשונים שפירשו, שאדם הרואה דבר מאכל ברחוב אינו רשאי להתעלם ממנו ולהשאירו שם, אלא צריך להרימו משם (כן פירש רש"י, וכ"כ התוס' ב"מ כג, וכן ברשב"א ובריב"א ובר"ן ועוד). **ויש שפירשו**, שדווקא לדרוך עליהם אסור, אך אינו צריך להרימו ולסלקו למקום שלא יתבזה (כ"כ המאירי שם, ובספ' הבתים). **ולהלכה כתבו האחרונים** (המג"א (קע"א סק"א), המ"ב (שם סק"יא), כה"ח (שם סק"ז) והלכ"ב (סע"ז)), שהרואה דבר מאכל המושלך בצד הדרך צריך להגביהו והניחו במקום שאינו בא לידי ביזיון. וכל שכן שאינו רשאי לדרוס את המאכל ברגליו [אמנם המוצא חמץ בפסח כשהוא מור שלך ברשות הרבים אסור להגביהו ולטלטלו].

הבדל בין פת לשאר מאכלים: וכתב הפסקי תשובות (קע"א אות ז'), שאין חילוק בין פת לבין שאר אוכלים לענין הרמה (ראה ח"ע 31 בשם הפוסקים שם ופשוט ע"פ הגמ' ב"מ כג), אמנם כתב שיש ביניהם הבדל אחר, שבשאר מאכלים צריך להגביהו ולסלקו דווקא כשראו עדיין לאכילה ויש בו שיעור כזית נולכך כתב (ע"פ סי' ע"ח שהדה שם הערה כא' בשם הגרי"ש אלישיב), שבזמננו אם מוצא מאכל מושלך ברחוב ואינו עטוף בניילון וכדו' אין חיוב להרימו, כי אין דרך בני אדם לאכול מאכל מרחובה של עיר, **אבל** בפת ופת הבאה בכסנין (עוגות וכדומה), אפילו אינו ראוי לאכילה ופחות משי' עור כזית, אם כי מדינא אינו חייב לסלקו לצדדים, מכל מקום נכון שישלכנו למקום שאין רגל אדם דורסת שם משום שקשה לעניות (גם זה שם בפסקי"ת. א"כ הפת כבר נתעפשה והשתנתה צורתה לגמרי, דליכא חיוב).

לבית אלוף, אגודת אורח
לשאלות והערות: 055-6700235

שלחו את המילה "הצטרפות" למייל
Alonhamachane@gmail.com

לקבלת העלון ישירות למייל
כ"ה שבוע

היה קשה להשיג??
העלון לא הגיע??